

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, F6icia una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 . v. a. Pentru tieri esterne 15 . sun. pe unu anu s6eu 45 doidiaceri, or 8 galbini si 3 doidiaceri mon. sunat6ria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari s6eu mici6 inserate se ceru 8 cr. Taes'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari

Nr. 47.

Brasiovu, 16. Juniu 1862.

Anulu XXV.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Pentru trecerea produptelor literarie romanesci din Principatele unite.

De candu comitetulu asociatiunii transilvane pentru literatur'a si cultur'a romaniloru a cerutu dela locurile mai nalte c6a se se ridice si delature odata acea opr6la rusinat6re ce impedece mai bine c6a de una suta ani orice comunicatiune literaria dintre romani; decandu a esitu in publicu si informatiunea data gubernului in ac6sta cauza de catra Esc. Sa D. Episcopu A. Barone de Siaguna, — jurnalele germane anca au inceputu a vorbi despre aceesi, inse cumu! intocma c6a de o raritate a naturei comunicata inc6ce din stepele Siberiei s6eu din codrii nestrabatuti ai Americi. Asia e, germanii, ale caroru jurnale se folosescu pana astadi de orice ocaziune, spre a descrie cu colori catu se p6te mai vii barbari'a romaniloru, astadi se mira de esistinti'a unei legi scrise in limb'a germana sub Maria Teresi'a, reimprospetata si agerita in a. 1838 si 1852, prin care cu romanii, serbii si evreii se face exceptiune dintre t6te pop6rele si natiunile pamentului, pentruca numai produptele literarie ale acestoru trei pop6ra sunt oprite de a intra in tierile austriace; eara poterea acelei legi ajutate de pedanteri'a si scrupulositatea unoru ~~amplouati e impinsa asia de parte, incatu o carte de rugatiune tiparita de es. in Buda s6eu Sibiu luata de unu calatoru cu sine in drumulu seu spre Tier'a roman6sca, la re'nt6rcerea sa de acolo i se ia si se opresce in vam'a austriaca, din cauza, ca este carte roman6sca.~~ Amplouatii adica respektivi nu au se caute unde e cartea tiparita, ci datorinti'a loru este numai a o deschide si a ved6 deca este romon6sca s6eu serb6sca, pentruca sermanii se nu cada in respundere grea. De aci incolo deca vrei se mai rogi pe Ddiu din acea carte, trebuie se substerni rugaminte in scrisu la locurile mai nalte, la care apoi se tramite spre revisiune, de unde ai se o asteptati cateva septemani s6eu si luni de dile. Intr'aceea amu crede ca facemu nedreptate unor domni amplouati dela unele carantine si vami c. r., carii condusi de simtiementulu umanitati oricandu obvinu asemenea casuri, isi respica parerea de reu, ca pusetiunea loru ii constringe a pune in lucrare aceea lege cu totulu esceptionala. Trebuie earasi se recun6scemu, cumca in anii mai din urma, adica camu dela 1860 inc6ce sub gubernatorii Liechtenstein si Mik6, insusi gubernulu provincialu transilvanu se arat6 cevasi mai indulgentu catra produptele literarie romanesci, incatu adica la unele ocaziuni a datu voia de a se mai stracura cate ceva din Principate inc6ce.

Intrebarea inse este aici cu totulu alta, care se p6te coprinde in doi termini: Gratia s6eu Dreptate?

Patratau romanii 6recandu vreo crima politica cumplita, pentruca comunicatiunea loru literaria se depinda numai dela grati'a si potestatea discretionaria a gubernului, s6eu ca neintemplenduse nici odini6ra asia ceva, se cuvine c6a romaniloru anca se li se faca dreptate, prin urmare c6a legea, despre carea ne e vorb'a, se se desfiintieze cu totulu, precumu ac6sta s'a cerutu si in a. 1860 pe timpulu activitatii celui dinteiu senatu imperialu inmultitu?

Ac6sta intrebatiune silesce pe ori cine c6a se rem6rga la gen6sea acelei legi.

Cumu si candu s'a plasmuitu acea lege?

Aceesi s'a nascutu din doi parinti, adica din privilegiulu datu in secululu trecutulu tipografiloru din Bud'a, Sibiu si Blasiu de a tipari numai ele carti bisericesci pentru romanii de ambele confesiuni si pentru serbi si din propagand'a religi6sa, carea pe atunci se temea c6a nu cumuva se i se lung6sca in drumu vreo pedeca din partea tieriloru romanesci, sciti Dv6stra, inainte cu un'a suta ani, pe candu romanii se certa si se batea intre sine c6a orbii din caus'a celoru patru puncte, pe care nu le pricepea de locu, pana candu veni generalulu Bucov si tii impac6 cu ascutitulu s6abiei. *)

De atunci a trecutulu timpulu multu; proselitismulu relegiosu obosise in Transilvani'a, eara romanii isi venira in simtiri. A esitu inse pe lume unu altu tata adoptivu alu desu memoratei legi, cunoscutu pela noi sub numele c6arpitu din doua, adica Daco-romanismulu.

„Bine, se fimu umani, se desfiintiamu si privilegiulu, se lasamu si proselitismulu relegiosu in scirea ursitei sale, prin urmare se nu mai oprimu cartile si jurnalele romanesci; dar' vedeti voi, ca ne sta in cale Daco-romanismulu. Si ce facemu noi, deca acelu monstru cu c6rne de boui, cu cioculu si cu unghiile de vulturu se va rapedi asupra n6stra c6a si odini6r'a de multu de de multu celu minotauru din Creta s6eu celu balauru mare mare din Colchis?“

Asia se vorbia — fara a se crede — in dilele cele de fericita memoria ale ministriloru conte Sedlniczky (sub Metternich pana la 1848) si Ales. Bach, pe candu Pangermanismulu isi pusese piciorulu in pragu, pentruca se sb6re si se se intinda pana la marea n6gra.

Acum inse ce a fostu a trecutulu; barbatii de statu s'au mai luminatu de spiritulu Domnului, au inceputu se mai dea prop6reloru crediementu, eara de monstruri anca nu se mai temu s6eu nu se prefacu a se teme c6a cei carii au batutu calea absolutismulu de mai nainte; prin urmare e sperantia buna, ca in viitoru nu se va mai scandali nimini de cartile romanesci.

Deci noi anca incheiemu acestu articulu numai reproducundu legea s6eu mai dreptu vorbindu ordonanti'a cu care avemu a face, in tiesetur'a ei originala, inse asia precumu aceesi se renoise in anulu 1852. Aceesi suna asia:

„Die im Zolltarif f6ur die Ein- und Ausfuhr der Waaren in dem 6sterreichischen Kaiserstaate vom 1. November 1838 sub Post-Nro 66, Absatz 2 enthaltene Bestimmung, dass d) die im Auslande gedruckten j6udischen und hebr6aischen Gebet- und Religionsb6ucher, eben so wie die illirischen und walachischen B6ucher dem Einfuhrverbote unterliegen und nur gegen die von den betreffenden Statthaltereien und Landespr6sidi6en vorl6ufig einzuhohlende Einfuhrsbewilligung eingef6uhrt werden k6onne, wird aufrecht erhalten.“ Vom Ministerium des Innern, 25. J6anner 1852, R.-G.-Blatt Z. 59.

*) Vedi Istori'a bisericesca a lui Petru Maioru, cumu si archivele din Sibiu si Vien'a.

Mai este de însemnat în această ordonanță, că vorbinduse despre evrei se vedu oprite din copriusul monarhiei austriace numai cartile lor de rugățiune și religiöse, cându din contră cartile romanesce și ilirice (serbesci) sunt neconditionatu oprite de a intra, adică nu se distinge deca acelea sunt religiöse séu profane; apoi terminulu vorläufig mai da până astăzi ocaziune la esplicatiunile cele mai curiöse. Unii amplotiati adică întielegu cuventulu vorläufig asia, că mai anteu se asterni la gubernu rugaminte, că acela se se indure de tine și se'ti dea voia a aduce din Bucuresci până în vama cutare ABCdarius séu carte de rugățiune, eara apoi Ddii vamesi priimindu deslegarea înaltulu gubernu prin canalulu lor, adică prin preamarit'a directiune finantiala, voru binevoi a nainta acea carticica spre censur'a la în. gubernu. Alții earasi dicu, cătu poti se'ti aduci cartea până în vama fara a'ti face spese cu substernerea de rugaminti, dar apoi se tio cauti la gubernu, unde o voru tramite Dloru spre censurare.

Noi nu ne indoim întru nimicu, cumca nu numai Ddii consiliari și referinti romani și serbi cati se afla în functiune lenga guvernele din Buda și Clusiu, cumu și la în. cancelarii de curte, a Ungariei și a Transilvaniei, ci tocma și cei de alte natiuni voru arata astadata atata generositate și simtiu umanu catra respectivele natiuni apasate și nedreptatite fórte greu prin susucitat'a lege, pentruca se se invoiesca în unanimitate la total'a desfiintiere a aceleiasi cumu și la tractarea produselor literarii romanesce, serbesci, evreesce întocma că ale altoru popóra și natiuni care se afla locuindu impartite în staturi diferite.

B

Buciumu, 2/14. Juniu 1862. Astăzi la 10 óre antemediale avuramu norocire a priimi la Detonata pe Escelenti'a Sa Dómna contes'a Ernestin'a de Creneville, nascuta Kinsky, soçi'a Esc. Sale D. gubernatoru alu Transilvaniei, concomitata de mai multi alesi Domni și Dómne, de cetateni, și sateni din tóte clasele.

Pén'a nu e destoinica a descrie acea bucuria, ce nio facú pretiós'a presentia a acestei Contese rare pentru rarele-i talente, dragalosi'a, blandetie, crescere buna, omenétia, covenintia, și alte nobile însusiri, de carele Esc. Sa conduse descende a convorbi cu femeile nóstre romane de în limb'a germana, și italiana (nesciindu romanesce) servinduse, cercetá cu demenuntulu costumulu femeiloru nóstre satene, și isi exprimá complacerea dicundu: „Imi place fórte acestu portu fiindu densulu manufactur'a ineloru femei romane,“ cercetá mai încolo occn'a, ce se afla sub ceriulu liberu în maréti'a templu a naturei, unde se gatea prandiulu pentru stralucitii óspeti, și aici la confacerea Balsosiuului privi cu multa curiositate, și pofiti cu acestu confeptu a se incepe prandiulu, din carele cumu laudata contesa, asia ceilalti óspeti mancaru cu multa placere, apoi urmara celalalte esculente, intonandu sub totu prandiulu, cându cantace nationale, cându band'a musicala, și aclamatiuni de „Se traiésca.“ La prandiu Esc Sa contes'a pofiti lenga sine la masa pe vro cateva femei de ale nóstre convorbindu și aici pretienesc cu densele, cându fetitiile nóstre i inchinau bochete de fragi, și flori culese din giurulu Detonatei, aceste Escelenti'a Sa le primi cu via bucuria, de suveniru.

Dupa prandiu se perandara mai multe jocuri romanesce și magiarsce, acumu veselie era comuna între toti, și între tóte fara osebire de natiune, confesiune și clase, — și în aceste momente de petrecania se simti „cátu este de bunu și de frumosu a locui frati împreuna.“

În fine, pela 3 óre dupa amiadi multu stimat'a nóstra Contes'a isi exprimá indestularea propria, și multiami fórte frumosu tuturoru pentru caldurósa priimire apromitiendu: cumuca aceasta numai de catu Esc. Sa o va relationá înaltulu sen soçi Ludovicu conte de Creneville, carui o soçiá buna cá aceasta este cununa de auru, și daru presté daru. — Reintornanduse dela Detonata Esc. Sa visitá locuinti'a parochiale din Buciumu-Siesa în semnu de multiamita, și multiami pentru tóte, unde luandusi diua buna, comitata de urarile nóstre, lasandu în animele nóstre unu dulce suveniru, porni catra residentia sa la Clusiu pe drumulu celu nou alu Buciumului, care multiamita energiei D. jude J. Boer, și antistelui comunalu A. Macaveu, de curendu în timpu numai de 2 septemani s'a reparatu bine în cea mai mare parte. —

Josifu Ciura.

Clusiu, 10. Juniu c. n. Înaltulu r. gubernu alu tierii a emisu catra D. consiliariu de scóla în disponibilitate Dr. Paulu Vasiciu unu decretu de urmatoriulu cuprinsu: Mai. Sa c. r. prin preagratiusulu seu autografu din 14. Fauru, a. c. estradatu în 19. Fauru 1862 sub Nru 764 alu cancelariei aulice s'a înduratu preagratiusulu a ordina, că pentru Dlui se aplacidédia anca alu II-lea anu de favoritiune și ca pentru re-

aplicarea densulu amesuratu atatu cualificatiunei și folositorulu servitii facute în cualificare de consiliariu de scóle dela 6. Oct. 1855, cătu și timpulu de servitiu, și meriteloru castigate, — se se pórté grigia pe lenga tienerea competintiei presente. —

Din acestu decretu vedemu, că Mai. Sa preagratiusulu nostru monarchu nu a lipsitu a purta grija pentru unu barbatu prédemnu alu natiunei nóstre, care a imbatranitu în servitiulu statulu de mai înainte pe lenga tóta responsetatea mare, ce o avea cá c. r. directore de carantina, sciú astufeliu se unésca acuratetia servitulu cu afabilitatea, ce cugetá a fi datoriu faciá cu calatorii și pasagerii, de se facú placutulu tuturoru asia, în cătu și astăzi este doritu și în dulce suveniru la toti — ba ce e mai multu, boierimea Romaniei la anulu 1840 subscria una adresa de multiamire pentru umana și amicabil'a tractare, ce aflá cu trecerea sa, la apele și baile minerale a le patriei nóstre, în carantina Timisiului sub conducerea acestui barbatu, și i o tramise prin agentulu austriacu.

În anulu 1850 fú convocatu D. Dr. Vasiciu de guvernulu civilu și militariu de atunci la Sibiu, cá membru alu comisiunei pentru afacerile scolastice din partea greco-resaritenilor la recomandarea Esc. Sale D. Episcopu Andreiu Bar. de Siaguna și la anulu 1855 denumitu de Mai. Sa c. r. apostolica de consiliariu de scóle și inspectoru alu scóleloru greco-resaritene din Transilvani'a.

Cu ce anima de romanu, cu ce diligentia, cătu de îndemanticu purtá elu acestu onorificu oficiu: sunt marturii vie suvenirile, ce le a lasatu în animele romaniloru nu numai de a sa, — ci și de alta confesiune, nu ne sfiimu a díce, că nu e unu romanu, care se nu fia multiumitu cu purtarea D. Dr. Vasiciu faciá cu poporulu, care se nu se fia indulcitu de invetiaturele, ce le a datu poporulu pentru înaintarea scóleloru, prin umare și pentru cultur'a lui. Prosperitatea scóleloru, ce se observa la romanii greco-resariteni sub întielépta și neobosita conducere a Dlui cons. Vasiciu, care fú recunoscuta și marturisita în publicu de unu barbatu erudit alu natiunei nóstre într'unu articolu datatu din Blasiu în Gazet'a Transilvaniei mai anu: este testimoniulu celu mai învederatu, că scólele neunite au statu sub ingrigirea unui barbatu erudit și romanu zelosu.

Cata deosebire între scólele neunitiloru și ale unitiloru se observá în acesti 10 ani din urma, și aceasta de unde au pututu veni? Firesce că numai de acolo, că cele dintieiu avura în capulu seu unu barbatu din sinulu seu, — dincontra cele de pe urma unu strainu, pe care puçinu l'a durutu de înaintarea și prosperitatea romaniloru „Pe cine nu-lu dóre, nu léga, este unu proverbu vechiu romanescu.

Funcțiunea D. cons. Dr. Vasiciu a încetatu spre cea mai mare dauna a scóleloru neunite cu caderea guvernulu absolutisticu și precumu vediuramu, Mai. Sa recunoscundu cualificatiunea și folositoréle servitii, ce le a facutu densulu în calitate de consiliariu de scóle, a ordina, că se i se dee pe lenga tienerea competintiei presente unu postu amesuratu timpulu de servitii, ce le a prestatu, deca nu ne insialamu, în decursu de 28 ani totu în servitiu de statu, și meriteloru castigate.

Si care ar fi acelu postu? Eu imi aducu bine aminte, că D. Dr. Vasiciu dise la aduarea nóstra nationala din Ianuariu 1861 catra unu barbatu ai nostri, că D-lui nu aspira la demnitati înalte, nu la titluri, ci ar dori se remane cea, ce este; caci scól'a i s'a facutu de bine cu aplecarile sale și cu amórea nestensa catra natiunea sa, de care a fostu cuprinsu anca dia juni'a sa. (Va urm'a.)

Încordarea cea mai noua pornita în Ungari'a.

Mai multe diurnale descoperira, cumca din partea cont. Moritiu Pálffy, gubernatorulu Ungariei séu celu puçinu cu scirea lui s'ar fi tramisu nesce instructiuni la conducatoriile comitatelor cuprindiatórie, cá se colucre la formarea unei partite în interesulu regimulu, danduse și unu reversu, pre care membrii partitei pescuiti au alu subscrie și alu sustiené cá unu juramentu; îndatorirea é, cá membrii se lucre, cá coronarea Mai. Sale se se póta efeptua pe bas'a unei diplome inauguralé și spre scopulu acesta prin vorba, scriere și fapta se colucre, cá se se formédie o dieta de rezultate favoritorie și colucrarea această se se faciá pe temeiulu urmatoréloru conditiuni și presupuneri:

1. Cumca teori'a principiala, că Ungaria și a perdutu drepturile, nu se va tiené în valóre.

2. Că întregitatea Ungariei nu se va atinge, totusi otarirea pusetiunei dreptulu de statu alu Ardealulu, Croatiei și Slavoniei se remana până la defigerea pusetiunei Ungariei catra întrég'a monarchia, și numai dupa aceea se se iéè în-

ainte in dieta caus'a tieriloru de susu. Suptu acestea conditiuni se indatoréza apoi membrii castigati, ca voru scóte la oale prin alegeri o dieta, care se delaturéze diferinti'a despre legile din 1848 si apoi ce privesce politic'a din afara, militi'a, finanti'a si comerciulu, acestea se se pertracteze in comunu si suptu conducerea unitei monarchii. „Botschafter“, scrie, ca cont. Pálffy are de mana si pe canoelariulu gr. Forgaciu la politic'a acésta, care tocma se afla la bunurile sale in oomitatulu Novi-gradu si ca e asemenea adeverului, cumca gr. Forgaciu é otaritu si si lucra in direptiunea acésta, earu mai incolo dice „Botschafter“ ca Cosiutu si programulu lui sunt aliatii lui Forgaciu si Pálffy, pentru ca in ór'a ce emigratiunea 'si perde prospectele avute acésta intreprindere póte deveni acumu mai cu succesu.

Despre acestea incercari serie acumu si „Wien. Z.“ Gazet'a oficiala, cumca regimulu ar' dori, cá se se afle barbati in adeveru patrioti in Ungari'a, cari, lasandu la o parte utopiele si unirile cele nenaturale, tienendu inaintea ochiloru numai scopulu celu mare nedespartitu alu prosperarei intregi monarchii, se se intelnésca pe calea acésta (ad. a formá partita gubernementala) ceea ce regimulu insulu o doresce cu tóta caldura, dar' inse se se scie, ca numai unu programulu are regimulu inaintea sa, acela care si afla espicatiunea si punctulu de radimu in actele sanctionate de Mai. Sa imperatulu. — Totu cam asemenea vorbesce si „Sürgöny“ ear' oficialu, si vereine 'si póte explica, acésta incordare. —

UNGARIA. In caus'a limbei. (Urmare).

A ajunsu fratioriloru muculu la degete si déca nu ne vomu folosi de timpii acésta, in cari trebue se ni se respecteze legalele pretensiuni, cá basate pe cuventu de suveranu, voru sosi nesmintitu in scurtu si anteposturi de cele neecorabile, cari colo susu voru jura pe ceru si pre pamentu, ca romanii se multiamescu cu limba straina, si numai intieleginti'a agitéza si interita pe poporulu, care neci viséza de interesulu limbei si alu nationalitatii; si atunci, déca dorintiele nóstre nu voru fi strabatutu pragurile decideróric, lesne vomu deveni scurtati de favórea acésta, cá unii ce nu o scieuramu folosi la timpu. — Deci ascultamu cu urechi'a si la incordarile mistice — si déca unii comilitoni artiegosii in favórea limbei loru ne facu opusetiuni, se nu crutiamu nemica a confugi pana la pragurile inalte, plangundune, ca si pentru observarea legeri suveranului ne aflamu siliti a ne roga si a recurge dela Ana la Caiafa. — Vai de tiér'a aceea in care poporulu devine silitu se se roge de cutare, cá se respecteze legea tierei, pe candu deregatoriile inse sunt oblegate se silésca ele pe poporu si selu lumineze, conduca a implini celea demandate si concesse de lege.

Deci agitatoriu póte fi numai acel'a, care bucurosu ar' inadusi si delaturá implinirea vreunei legi dia ceva ascunsuri din motive mistice, — dar' celu ce invétia, indémna si moraliséza pe poporu, cá se se folosésca de dreptulu lui concesu prin lege si se fia ascultatoriu legeri, ear' nu persóneloru care calca bucurosu legea, nó, déca acestia se ar' tiené de agitatori, apoi prea, prea s'ar demoralisa poporulu. D. gubernatoru inse fú atatu de dreptu, incatu apromise, ca devenindu plansorile la Esc. Sa negresitu voru afla dreptu sprijinu. Asia inainte pe cale legale respectandu legea si facundu, cá se se respecteze.

Tocma ne aduce „Sürgöny“ si rectificat'a cuventare a Esc. Sale catra deputatiunea Oradana in Nru 133 spre a indrepta cele publicate in „Concordi'a.“

„Audu cu multiumita, dise Esc. Sa, simtiemintele de credintia, ce avurati bunatatea de le exprimarati in acestu momentu, vorbi catra deputatiune.

Inse ce se atinge de plansorile, care ati aflatu cu cale a le aduce in numele natiunei romane sum silitu a oserbá, ca eu nu potu aprobá modulu, in care se facú aceasta

Déca nu se arata casulu facticu, acarui vindecare meritoria o cereti, vindecarea plansoriloru generali nu o potu midiuloci.

Dvóstra puteti fi convinsi, cumuca cele, ce s'a induratu in. Imperatu a ordiná in diplom'a s'a din 20. Oct. se voru implini pana la cea mai de pe urma litera, ear' déca nu se au implinitu pana acumu, caus'a nu póte fi alt'a, decatu ca cererile in privinti'a aceasta, séu nu se au datu la locurile cuvinite, séu nu se au datu in modulu cuvinitu. (Va urm'a.)

Pre ste totu. Armistarea in Belgradulu Serbiei anca totu mai-tiene. O multime mare de militia si alti armati de

prin pregiuru cá la 20 mii se adunara in Belgradu. Principele Mihailu a supusu tóte suptu starea de asedia, ordinea e restaurata. — In apropiarea fortaretiei inse se sapa siantiuri. Strainii, femeile si pruncié esu afara din Belgradu. Principele Mihailu cere desiertarea fortaretiei de turci si predarea ei; toti consulii (??) afara de austriaculu sprijinescu acésta pretensiune si otarirea se astépta dela Constantinopole. — Militi'a de tiéra din pregiuru se demise pe a casa, fiinduca cei armati nu mai incapu in orasiu, consulii se ducu dupa ordine cate unulu in fortaretia si vigeaza. — Armistarea se facú cu urmatórele conditiuni: ministrulu serbu Garasianinu sta bunu pentru respectarea averei turciloru locuitori in orasiu si prin tiéra, si familieloru turcesci se concede a merge in fortaretia, eara soldatii turci si politia se se traga din orasiu in fortaretia. Documentulu l'au suscrisu 2 Pasi, 1 ministru si 5 consuli cu data 4/16. Junie, inse indata ce sosi principele, senatulu serbescu si a si depusu tóta puterea in manile principelui, dandui imputerirea de dictatoru netiermuru.

Françia si Rusi'a nu se grabescu a se uni in pareri cu Austri'a, Angli'a, Pórt'a si Prusi'a in privinti'a mesuriloru, ce aru fi a se lua in contr'a Serbiei; Serbii inse faptualminte au orasiulu Belgradu in mani, portile demolite si politia turcesca departata din orasiu in fortaretia, si cu greu se voru induplecá serbii a lasá, ce au apucatu in mani. Serbii vréu se scóta afara pe toti turcii din teritoriulu loru; chiaru si cei mai moderati pretindu acésta, de si aru concede o garnisóna intr'unu numeru micu in fortu. — Pre lenga Serbi'a se mai afla si Bosni'a si Bulgari'a atitiate si nu se scie minutulu, candu vomu vedé cris'a Turciei a ne face confusiuni peste confusiuni — séu dupa cumu dice „Botschafter“ fói'a gubernementala din Vien'a: „e lucrulu tristu, ca intrebatiunea orientala a esitu asia fara de veste, si chiaru acuma, façia ou Austria, pe candu interesulu si puterea statulu nostru le absorbu alte cauze.

Garnisón'a turcesca din fortu sta din 3250 mii infanteristi (Nisam), 100 pioniri, 500 tunari si toti ceilalti obligati la servitiu intre turei abia sunt la 1200—1500.

Monitorulu françiei din 22. reportéza in caus'a Serbiei, cumca din Constantinopole indata se tramise avisare in Belgradu, cá Pasi'a se inceteze cu dusimaniele. Achmed Effendi s'a tramisu spre cercetare si Reschidu Pasia in loculu fostulu comandantu de fortaretia.

Se mai scrie, ca din Viena s'a facutu intrebare la Parisu: cá ce ar' fi de facutu in caus'a Serbiei si respunsulu ar' fi fostu unu sfatu, cá Austri'a se intrevina, care sfatu inse nu s'aru fi primitu; — dar' lasamu scorniturile la o parte, tragundu atentiunea cetitorulu la seriositatea causei orientulu si a Italiei, care e fórte incurcata prin crucitele interese ale puteriloru europene. —

In Itali'a, cá contra-demonstratiune la adres'a episcopiloru, data pentru apararea domnirii lumesci a papei, se sculá tóta camer'a deputatorulu din Turinu si cu votu unanimu decretarà o adresa catra regele, in care se dice, ca nescari episcopi mai toti straini, adunati pentru ceremonia religioasa, au aruncatu injurii grele asupra patriei, dreptulu nationalu lau necunoscutu si au chiamatu intr'ajutoriu putere straina. — Pe doctrina, dupa care Rom'a se tiene de lumea catolica, respundemu, dice adres'a, ca vomu sustiené dreptulu natiunei asupra metropolei Rom'a neatacatu. Credemu ca diu'a implinirii dorintieloru nóstre è aprópe. Cuventarile ce au resunatu in Vaticanu, dovedira ca orice transactiune è imposibila. O vorba cá aceea va pune caputu pacientiei si cumpetulu poporulu italianu; déca prelatii se rapescu in favórea unei reactiuni politice a'si pronunçia dorintiele loru, déca din teritoriulu papei bande de hoti depradéza provinciile nóstre medinale, Europa trebue se se convinga, ca singur numai auctoritatea regelui si a poporulu italianu póte pune in ordine caus'a romana, liberandu Itali'a si Europ'a de o confusiune a potestatorulu, care aduce in retacire consciintiele si periclitéza pacea lumei scl — Nu mai reflectamu nimicu la acestea, ci numai adaugemu, ca ecsregele Françiscu earasi pregatesce continuarea luptei sale reactiunarie, si elu va incepe reactiunea cea latita in prospectele sale.

In Rusi'a se afla imperatulu silitu a demandá, cá tóte scólele militari de dumineci se se inchida, din cauza, ca intrinsele se latira invetiaturi false si incercari de abatere dela credintia, eara tieranii se alipescu de barbati libertatii, cari se lupta pentru caus'a loru, facundule si colecte. — Se va incinge unu focu, — acela apoi va fi infricosiatu si mistuitoriu de tóte elementele despotismulu. —

Brasiovu, 26. Juniu 1862. (Catra Dnii membri actuali ai Asociatiunii transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.)

In urmare conclusului seu din 16/4. Juniu a. c. subscris'a comisiune isi ia voia a insciintia si totudeodata a rogá pe acei Ddni membri ai Asociatiunii; carii au determinatu a lua parte in persóna la lucurile adunarii generali tienende la Brasiov intre 28/16. si 30/18. Juliu a. c. pentru urmatóarele:

Locuitorii romani din Brasiovu dorindu a inlesni Ddniloru membri petrecerea de acelea cateva dile in midiuloculoru, sunt gata de ai priimi in tóta fratiésca ospitalitate pela locuintele sale. Pentrucá asemnarea de cortele se se póte face de timpuriu si cu inlesnire, e de neaparata trebuintia cá cu 8 dile mai nainte se se scie care si cati membrii au voia si sunt determinati a calatori la adunarea din Brasiovu. Acésta se póte intempla fórte usioru, déca in fiacare tienutu membrii de prin pregiuru isi voru descoperi vointi'a catra unulu din cei locuitori in orasiulu mai de aprópe, insarcinandulu cá acela se compuna o lista pentru toti cari voiescu a merge la Brasiovu, pe care se o tramite neaparatu pana in 20/8. Juliu séu deadreptu la: Onor. Eforia scóleloru romanesci, séu la Redactiunea Gazetei.

Membrii cari voru veni la Brasiovu se binevoiésca a'si insemna urmatóarele: Ori din ce parte voru veni, se intre dreptu in cetate pe pórt'a numita a vami (n. Klosterthor) in strat'a vami (Klostergasse); acolo se intrebe de casele si comptoarulu fratiloru J. & Dim. J u g a. Dela acestu comptoar li se va dá unu biletu si li se va arata cortelu asemnatu fara cá se fia constrinsi a intrebá si a cautá multu in susu si in josu. Totu de acolo li se voru anumi locande (Speiseloale), unde se gasescu mancari si mai bune si mai eftine. Intru asemenea pentru aceia carii s'ar intempla se viie cu ocaziune propria, li se voru recomanda ospetarii, unde caii voru fi in sigurantia si bine grijiti.

Se mai face anca cunoscutu, ca terminulu pentru trami-terea obiectelor de espusetiune s'a prelungitu cu 15 dile, adeca pana la 15/3. Juliu a. c., dela care terminu apoi va fi cu anevoia a ne mai abate.

Lucrurile adunarii generale se voru vedé preinsciintiate prin program'a comitetului asociatiunii, care va esi la timpulu seu si care dupa cumu se presimte va consta din mai multi articoli. — Datulu cá mai susu.

Comisiunea de espusetiune prin
G. Baritiu, secretariu.

— Escelenti'a S'a D. mitropolitu Alesandru St. Siulutiu vini earasi la baile din Elópatacu, si de adi — 25. sér'a se afla la locul curei spre a'si mai restaura struncinat'a sanatare. —

— Dupa o seceta a le carei urmari incepusera a se simti, apoi de o septamana incóce avuramu cateva ploii bune si manóse, prin care vegetatiunea s'a inaintatu de minune, incatu potemu spera dupa Ddiu unu secerisiu destulu de bunu, cu acea diferentia numai, ca secarile care suferisera greu prin gerulu ernei in mai multe hotara au remasu fórte rare.

Pentru comerciulu pieteloru nóstre anulú curgatoru este de se póte si mai reu decatu anii de crise si falimente 1857—1859. Acumu nu se prea intempla falimente, ci nici negutiatoria nu se face. Capriciós'a nestatornicia a cursului baniloru, lips'a totala de creditu mai virtosu in vecinele Principate cu care stamu in comunicatiune comerciala, fulgerele amerintiatórie din resaritu si cumplit'a nesecuritate a lucuriloru din tierile vecine turcesci, cris'a generala casiunata prin resboiulu americanu, lips'a preste totu de bani, carea precumu amu mai oserbatu si alteori, pe di ce merge devine mai infricosiata, — tóte acestea si alte cause tienu comerciulu cá legatu de mani de picióre. Ci noi credemu asia, ca córd'a prea intinsa trebuie se plesnéca. Acésta stare baltuita a comerciului trebuie se incete odata.

In cursulu acestei septemane avemu tergulu de tiér'a, care esi mai ticalosu de catu unu tergu bunu de septemane in rezultatulu seu si totusi tergulu totudeauna este óresicumu unu felu de barometru alu daraveriloru comerciale. — Lipsa generala de bani. —

De astadi se incepura si la scólele romanesci de aici esamelele anuale pentru gimnasiu si clasele normale, eara dumineca in 29. va fi solenitatea impartirii premiiloru.

— D. C. Schmidt, cons. gubern. si comeslocutiitoriu alu sasiloru anca petrecú aici pe catu timpu avú se astepte pe

Esc. Sa D. gubernatoru. Nu potemu se scimu, déca visitarea cancelariloru respeptive va avea de urmare, cá lucrarile se mérga mai iute si mai cu sporiu, precumu publiculu o dore-sce fórte ferbinte. Intru asemenea nu amu potutu afla, déca recursele romaniloru, care anca din Maiu si Juniu a tr. se naintasera la in. cancelaria transilvana de curte si care dupa cateva septemane venisera in josu spre informatiune, apoi dóra earasi se reintorsesera, se voru fi desgropatu séu nu, de sub alte acte, pe catu timpu D. C. Schmidt alérga si mai alérga mereu între Sibiu, Clusiu si Vien'a. Séu romanii avu-sera dreptu cuventu a recurge in contr'a alegeriloru impro-visate cu unu anu mai nainte de D. Salmen, séu ca ei s'au portatu cá nisce apucatori de posturi, precumu li s'a disu pe atunci si mai tardiu. In casulu dinteiu se cuvine se li se facea dreptate intru celu mai strinsu intielesu alu cuventulu, in casulu alu doilea se le spuna curatu, ca nu mai au se astepte nimicu. Intru asemenea se astépta cu mare sete, cá cestiunea limbei anca se se taie odata intr'unu felu.

Publicatiune.

Maiestatea Sa c. r. Apostolica, dupa cumu s'a pututu vedé si din Gazet'a de Vien'a din 4. Aprilie a. c., a binevoitu a ordina prin rescip-tulu impartescu din Veneti'a din 24. Martie 1862, cá intregulu venitú curatu alu celei mai de aprópe loterii a sieptea de statu pentru scopuri filantropice si folositóre tuturoru, se se dedice spre ajutorarea celoru ce au patimitu daune in diversele tieri ale imperiului, prin inundarea din acestu anu a Dunarei, Elbei, Vistulei si a afluvieloru loru, si cá spre acestu scopu se se anticipe deocamdata numai decatu si se se dee sub dispusetiunea inaltulu c. r. ministeriu de statu si a inaltei r. cancelarii aulice Unguresci o suma de o suta de mii de fiorini.

C. r. directoratu de venitele de loteria insarcinatu cu esecutarea acestei loterii, s'a apucatu numai decatu de lucrarile de lipsa si indata dupa terminarea loru va publicá planulu de jocu dinpreuna cu conditi-unile cele fórte favoritóre pentru cei ce voru lua parte la acést'a loteria mare de bani, care e inestrata in modu fórte avutu cu 4534 de casti-guri si anume: 1 à 80,000, 1 à 30,000, 1 à 20,000, 1 à 10,000, 2 à 5000, 3 à 4000, 4 à 3000, 5 à 2000, 16 à 1000, 50 à de 500 fiorini etc., in sum'a totale de

300,000 fiorini val. austriaca

si ale carei unice sortiri la care toti sortii joca pe tóte castigurile se va tiené de securu si nerevocaveru in 20. Decembre 1862.

Caldurós'a inbratiosiare de care s'au bucuratu totdeun'a loteriele de statu filantropice si folositóre tuturoru demandate din parintiésca ingri-jire a Maiestatei Sale c. r. Apostolice, precumu si rezultatele cele favori-tóre ce s'au castigatu prin ele, apoi estinsiunea si marimea lipsei, careia e a se ajutara si in urma folósele cele mari ce se oferescu prin planulu de jocu, dau totu dreptulu c. r. directoratu de venitele de loteria de a spera in modu securu cumca, si aceast'a a sieptea intreprindere filantro-pica se va bucura totu de aceiasi inbratiosiare generale si caldurosa, pentrucá in acestu modu se se póta coresponde tendintiei pregratióse a Maiestatei Sale c. r. Apostolice de a puté intinde mana de ajutoriu nenumerateloru familii nenorocite, cari au patimitu daune prin inunda-rile din acestu anu si ale caroru lipsa si miseria nu s'a pututu ajutorá nici prin midiulócele dela statu si comunitati nici prin númerocele con-tribuiru facute de catra generosi confrati filantropici.

Emiterea sortiloru cu pretiu de 3 fl., de valuta austriaca se vá publicá prin unu placatu speziale si totudeodata cu emiterea vá incepe si vinderea loru.

De catra c. r. directoratu de venitele de loteri'a. Despartiamentu loteriei de statu pentru scopuri filantropice si folositóre tuturoru.

Vien'a in 30. Maiu 1862.

FRIDERICU SCHRANK,

c. r. consiliaru gubernialu si antiste alu directoratulu de loteria.

PUBLICATIUNE.

D. Emanuilu Chinesu advocatu in Craiova (Romani'a) dorese a cumpará mai diosu specificatele carti. Cine le are de vendutu, se se adreseze catra D-sa, aratandui si pretiulu.

- 1) Tractatulu ortograficu de P. Maioru (Clavis) Buda 1819.
- 2) Leccionulu in patru limbi. Buda 1825.
- 3) Dictionariulu episcopului J. Bobu. Clusiu.
- 4) Gramatic'a romana de S. Clainu si G. Sincai. Vien'a 1780.
- 5) Elementa linguae Daco-Romanae sive Valachicae, emandata etc. per G. Sinkai. Buda, 1805.
- 6) Calendariulu romanu de Buda 1807, cu istori'a romaniloru de Sincai.
- 7) Inscriptiunile dacice (in l. lat. ?) de Fridvalsky.

1—2